

DPRS - Društvo za preučevanje rib Slovenije
Polanškova ulica 24
1231 Ljubljana-Črnuče
e-mail: dprslovenije@gmail.com
spletna stran: <http://www.dprs.si/sl>
davčna št.: 42965080
poslovni račun: SI56 6100-0001-0560-931, Delavska hranilnica

Številka zadeve: DPRS-2018-053-O-14

Datum: 8. 4. 2019

Ministrstvo za infrastrukturo

Direktorat za energijo

Langusova 4
SI-1535 Ljubljana

Poslano na: info@energetika-portal.si

Zadeva: Predhodno posvetovanje glede priprave Celovitega nacionalnega energetskega in podnebne načrta Slovenije, ki poteka od 4. 3. 2019 do 8. 4. 2019.

Spoštovani!

Društvo za preučevanje rib Slovenije (DPRS) smo društvo, ki deluje v javnem interesu ohranjanja narave¹ (MOP, št. dokumenta: 215-4/2015, z dne 7. 7. 2015). Naše poslanstvo je varstvo rib in njihovih habitatov. Dne, 4. 1. 2019 smo prejeli sklep MOP (št. dokumenta 35409-412/2018/8, z dne 4. 1. 2019), da se nam prizna status stranskega udeleženca v postopku celovite presoje vplivov na okolje za Nacionalni energetskega in podnebne načrta do leta 2030 (2040). Na spletni strani Ministrstvo za infrastrukturo (Mzi) poziva javnost k predhodnemu posvetovanju glede priprave Celovitega nacionalnega energetskega in podnebne načrta Slovenije, ki poteka od 4. 3. 2019 do 8. 4. 2019. DPRS podajamo v roku pripombe na ***Osnutek Celovitega nacionalnega energetskega in podnebne načrta Republike Slovenije, December 2018***. DPRS smo zgroženi nad slabo kvaliteto NEPN, kar nas pa še bolj skrbi je, da so noter zapisane laži in zavajanja. V tej fazi podajamo pripombe na dokument, nimamo pa časa odgovarjati na vaša vprašanja, ki bi tako morala zahtevati resen pregled, analize in številke s strani stroke. DPRS smo nevladna organizacija, ki deluje v javnem interesu ohranjanja narave. Kljub temu, da nismo stroka s področja energetike, že ves čas trajanja postopkov od leta 2015 opozarjamo in zahtevamo resen pristop k pripravi strateških energetskega dokumentov, ponudili smo cel kup alternativ, ki pa se jih ignorira oz. se jih v teh dokumentih samo omeni, nikoli pa se ne operira z resnimi številkami. Še bolj pa nas skrbijo laži in zavajanja na področju postopkov EKS, ANOVE, HE Mokrice, HE Hrastje – Mota ter vsebinskih zadev glede vpliva hidroenergetskih objektov na naravo in okolje. Naše poslanstvo ni izdelava energetskega koncepta/ načrta/ plana Slovenije, ampak da povemo kaj je sprejemljivo in kaj ne z vidika narave, čeprav nas močno skrbi tudi vidik varovanja okolja, zato tudi opozarjamo na tega. Na energetske stroki je, da upošteva doseganje ciljev tudi na drugih področjih in v skladu s tem tudi deluje in tako tudi pripravi strategije in načrte. Iz vseh dokumentov in postopkov je jasno razvidno, da se uveljavlja samo interese energetskega lobija in se ne išče resnih pristopov za reševanje problematike. Zahtevamo celoviti pristop z upoštevanjem vseh sektorjev in ne samo energetike. Hkrati se prikriva negativne vplive hidroelektrarn in Slovenija ne izkazuje interesa po reševanju škode in problemov povzročenih s strani HE, tudi na mednarodnem nivoju (Avstrija). Več je obrazloženo v pripombah DPRS.

---

¹ Odločba MOP – DPRS status delovanja v javnem interesu ohranjanja narave. http://www.dprs.si/datoteke/1440623102-Priloga_2Status_po_ZON_DPRS.pdf

Obrazložitev pripomb DPRS:

NEPN, str. 4, str. 10 (1. in 5. odstavek): »Energetski koncept Slovenije (EKS) /.../ EKS na predlog Vlade Republike Slovenije z resolucijo sprejme Državni zbor Republike Slovenije. Vlada RS je 1. marca 2018 na svoji 170. redni seji določila besedilo predloga Resolucije o Energetskem konceptu Slovenije (Predlog ReEKS) in ga poslala v sprejetje Državnemu zboru Republike Slovenije, ki pa Predlog ReEKS pred predčasnimi volitvami ni uspel uvrstiti na dnevni red in je obravnavati.«

Pripomba DPRS 1: To je laž. Vlada je v potrditev prejela EKS s strani Ministrstva za infrastrukturo še pred zaključitvijo javne obravnave za EKS, ki je trajala do 2. 3. 2018. Vlada je EKS potrdila **1. 3. 2019!**, javna obravnava pa je trajala do **2. 3. 2019!** Ministrstvo za infrastrukturo (MzI) je **27. 3. 2018** Državnemu zboru posredovalo predlog za uvrstitev **Resolucije o energetskem konceptu Slovenije (ReEKS)** na izredno sejo. DPRS smo posredovali protestno pismo Državnemu zboru RS, vsem 90-im poslancem in nekaterim komisijam/ odborom². Državni zbor je zavrnil Resolucijo o EKS! Velja tudi omeniti, da smo DPRS vložili zahtevo za stranskega udeleženca v postopku CPVO za EKS že **24. 11. 2015**, sklep MOP, da se nam prizna status stranskega udeleženca, pa smo prejeli **25. 4. 2018**³!

NEPN, str. 5: »Namen vizije je krepitev zmogljivosti za prilagajanje podnebnim spremembam, obvladovanje tveganj in izkoriščanje priložnosti, ki jih prinašajo podnebne spremembe, njen splošni cilj pa je zmanjšati izpostavljenost vplivom podnebnih sprememb, občutljivosti in ranljivosti Slovenije zanje ter povečevanje odpornosti in prilagoditvene sposobnosti družbe.«

Pripomba DPRS 2: Osnutek NEPN, ki je posredovan javnosti v pripombe, je popolnoma podrejen energetskim interesom. Blaženje podnebnih sprememb je najbolj trajnostno, najcenejše in najučinkovitejše, če se ohranja naravne ekosisteme, v tem primeru mokrišča, in celo njihovo stanje izboljšuje. V dokument se obvezno vključi poglavje »**Prilagajanje na podnebne spremembe z ohranjanjem naravnih habitatov**«. V tem poglavju se opiše vpliv ohranjenih habitatov na blaženje podnebnih sprememb. Naštejejo se območja, ki jih bomo revitalizirali z namenom prilagoditve na podnebne spremembe. Določijo se izključitvena območja, kjer hidrolektrarn ne bo možno graditi. Energetika in ohranjanje naravnih habitatov oz. revitalizacija habitatov se morata upoštevati vsaj enakovredno, po našem mnenju bi se moralo dajati večjo vrednost in prednost naravi in okolju, absolutno pa se mora dajati prednost pitni vodi pred vsemi drugimi rabami vode.

NEPN, str. 8: »Zavezujoči nacionalni cilji Slovenije za emisije toplogrednih plinov in letne zavezujoče nacionalne omejitve na podlagi Uredbe (EU) 2018/842 Skladno z uredbo o delitvi bremen so bili določeni nacionalni cilji zmanjšanja emisij TGP za vsako državo članico EU v obsegu med 0 in 40 %. Slovenija je skladno z uredbo obvezana svoje emisije TGP do leta 2030 zmanjšati za 15 %.«

Pripomba DPRS 3: Slovenija mora dosegati tudi cilje na drugih področjih in tudi za nedoseganje ciljev na drugih področjih bo finančno odgovarjala. Alarmantno pa je dejstvo, da si državne inštitucije prizadevajo dajati prednost energetiki pred pitno vodo in zagotavljanjem dobrega ekološkega stanja voda. Zlasti zaradi načrtovanih gradenj hidrolektrarn bomo cilj doseganja dobrega ekološkega stanja površinskih in podzemnih voda dosegali le na 18 %?!? Slovenija je bila že do leta 2015 dolžna zagotoviti na 100 % dobro stanje voda.

Zavezujoči nacionalni cilj Slovenije po Okvirni vodni direktivi (OVD): cilj doseganja dobrega ekološkega stanja površinskih in podzemnih voda si je **Slovenija zadala na samo 18 % vodnih teles!** Do leta 2021 bo na vodnem območju Donave le 6 % vodnih teles doseglo zaveze do EU, na vodnem območju Jadranskega morja pa 12 %.

² Državni zbor zavrnil Resolucijo o EKS. <http://www.dprs.si/sl/135-drzavni-zbor-zavrnil-resolucijo-o-eks.html>

³ EKS ponovno v javni obravnavi. <http://www.dprs.si/sl/145-eks-ponovno-v-javni-obravnavi.html>

Načrtu upravljanja voda na vodnem območju Donave za obdobje 2016-2021 na str. 100 navaja: »Zaradi različnih obremenitev na VO Donave okoljska cilja doseganje dobrega ekološkega stanja/potenciala ali dobrega kemijskega stanja površinskih voda ne bosta dosežena na 51 VTPV (42 %) od 121 VT. Na VO Donava okoljski cilji morda bodo ali morda ne bodo doseženi na 63 VTPV (52%) medtem ko bo 7 VT (6 %) VT doseglo zanje zastavljene okoljske cilje glede doseganja dobrega ekološkega stanja/potenciala ali kemijskega stanja voda.« V Načrtu upravljanja voda na vodnem območju Jadranskega morja za obdobje 2016-2021 na str. 95 navaja: »Zaradi različnih obremenitev na VO Jadranskega morja okoljska cilja doseganje dobrega ekološkega stanja/potenciala ali dobrega kemijskega stanja površinskih voda ne bosta dosežena na 10 VTPV (29%) od 34 VT. Okoljski cilji morda bodo ali morda ne bodo doseženi na 20 VTPV (59 %) medtem ko bodo štiri VT (12 %) dosegla zanje zastavljene okoljske cilje glede doseganja dobrega ekološkega stanja/potenciala ali kemijskega stanja voda.«

Direkcija RS za vode v mnenju o ustreznosti okoljskega poročila za DPN za HE Hrastje-Mota na Muri (št. dokumenta: 35001-745/2016-6, z dne 27.1.2017) zaključí: **»Sprejemljivost vplivov izvedbe plana s področja voda, v konkretnem primeru, lahko določi le Vlada RS, ker iz podanih ocen obravnavanega okoljskega poročila izhaja, da za posamezne segmente voda vplivi niso sprejemljivi – ocena D. V teh primerih sprejemljivost plana, oz. prevlado javnega interesa proizvodnje električne energije nad doseganjem dobrega ekološkega stanja vodnega telesa, lahko s svojo odločitvijo določi le Vlada RS.«**

Ustava RS v 70.a členu določa **pravico do pitne vode**: »Vsakdo ima pravico do pitne vode. Vodni viri so javno dobro v upravljanju države. Vodni viri služijo prednostno in trajnostno oskrbi prebivalstva s pitno vodo in z vodo za oskrbo gospodinjstev in v tem delu niso tržno blago.«. V 72. členu določa »Vsakdo ima v skladu z zakonom pravico do zdravega življenjskega okolja.«. Poleg tega 108. člen Zakona o vodah določa: »Posebna raba vode za oskrbo s pitno vodo ima prednost pred rabo vode za druge namene.« **Ostro nasprotujemo prevladi energetskih in vseh drugih interesov nad javnim interesom ohranjanja pitne vode!**

Zavezujoči nacionalni cilj Slovenije po Direktivi o habitatih (HD) je doseganje ugodnega stanja vrst in habitatnih tipov na 100 %: Po podatkih Zbirnega poročila po HD 2013⁴, pri cilju ugodnega ohranitvenega stanja v Sloveniji dosegamo ugodno stanje **le pri 43 % habitatnih tipov in 29 % vrst**, ki smo jih po HD dolžni ohranjati v ugodnem ohranitvenem stanju.

Zahtevamo **obvezno razglasitev izključitvenih območij, med katera zagotovo sodijo vsa območja Natura 2000!** Reka Mura je poleg območja Natura 2000 tudi razglašena za biosferno območje pod okriljem UNESCO. Reka Mura je po biotski raznovrstnosti najbogatejše območje v Sloveniji, kar se odraža tudi v številu kvalifikacijskih vrst za območje Natura 2000, in sicer varuje kar 66! kvalifikacijskih vrst (kar je največ od vseh območij Natura 2000 v Sloveniji!) in 8 habitatnih tipov, od katerih se enega varuje celo prednostno in katerega ohranjenost je na tem območju v Sloveniji najboljša in v največjih površinah. Reka Mura je nacionalnega pomena tudi z vidika varovanja rib, saj v njej živi kar 51 od 76 vrst avtohtonih vrst rib, kar je največ za vse reke v Sloveniji, posebej pomembno pa je, da je to v Sloveniji zadnje velika prosto tekoča reka, ki še predstavlja življenjski prostor rečnim vrstam rib, ki so v drugih rekah izginile ali so na robu preživetja, zaradi obstoječih HE. Prav tako na območju reke Mure živijo vrste, ki ne živijo nikjer drugje v Sloveniji, kot so ribe velika senčica, črnooka in sabljarka, vodna praprot plavajoči plavček, rastlina vodna škarjica in nanj vezan kačji pastir zelena deva itd. Reka Mura ima najboljše ohranjene in številčno najbolj zastopane mrtvice v Sloveniji. Reka Mura je izjemnega pomena za ohranjanje biotske raznovrstnosti tako na nacionalnem kot na mednarodnem nivoju! Reka Mura je še zadnja velika nižinska reka, ki ni pregrajena s HE jezovi, ter skupaj z Dravo in Donavo tvori več kot 1000 km prostega rečnega toka, kar se odraža tudi v njeni biotski raznovrstnosti in je neprecenljivo tudi na mednarodni ravni (»evropska Amazonka«).

⁴ Zbirno poročilo po HD 2013. http://www.zrsvn.si/sl/informacija.asp?id_informacija=579&id_meta_type=65

Ustava RS v 73. členu določa: »Vsakdo je dolžan v skladu z zakonom varovati naravne znamenitosti in redkosti ter kulturne spomenike. Država in lokalne skupnosti skrbijo za ohranjanje naravne in kulturne dediščine.«. Prednost se mora dajati javnemu interesu ohranjanja zdravega življenjskega okolja in ohranjanju narave, saj so hrana, voda in zrak, nujni za preživetje in zdravje ljudi. Tega z elektriko ni mogoče nadomestiti.

Alternativne rešitve za zmanjšanje emisij TGP do leta 2030 za 15 % obstajajo in jih je veliko, medtem ko alternativ za vire pitne vode, doseganje dobrega ekološkega stanja voda, doseganje ugodnega stanja vrst in habitatov, pa ni.

NEPN, str. 16: »Energetske objekte se bo v prostor umeščalo na način, da ne bodo vplivali na prepoznavne značilnosti naravovarstveno pomembnih območij in njihovo biotsko raznovrstnost (območja Natura, Ramsar območja, IBA, Območja Unesco, EPO, naravne vrednote, zavarovana območja).«

Pripomba DPRS 4: Ta zapis je nezakonit in nestrokoven. Z vidika stroke imajo vse HE bistven oz. uničujoč vpliv. Glede na obstoječe načrte lahko trdimo, da bo dokument NEPN imel uničujoč vpliv na ugodno stanje vrst in habitatnih tipov ter na doseganje ciljev vodne direktive. Zagotovo lahko trdimo, da ne obstajajo omilitveni in izravnalni ukrepi, ki bi omilili in izravnali uničujoče vplive na naravo in okolje. Prav tako je v nasprotju z OVD, katere cilj je doseganje dobrega ekološkega stanja površinskih in podzemnih voda. Prav tako je v nasprotju s Poplavno direktivo, katere cilj je zmanjšati škodljive posledice poplav na zdravje ljudi, okolje, kulturno dediščino in gospodarske dejavnosti ... **ob opuščevanju, da se rekam zagotovi več prostora.** Ta območja se razglasi za izključitvena območja. Prilagamo tudi pripombe DPRS na Energetski koncept Slovenije, pripombe DPRS: <http://www.dprs.si/datoteke/1538554085-DPRS2015050023DPRSPrilogapripombedrugajavnaobravnava.pdf>

NEPN str. 16: »Cilj zmanjševanja emisij TGP ima posledice za določanje deleža obnovljivih virov energije (OVE) v končni rabi. Slovenija ima trenutno določen nacionalni cilj 27 % do leta 2030, ki je potrjen s Strategijo razvoja Slovenije do leta 2030.«

Pripomba DPRS 5: delež v končni rabi OVE lahko dosežemo z zmanjšanjem porabe fosilnih goriv, zlasti omejitve v prometu (tranzit na železnice, letalski promet) in z zmanjšanjem rabe energije. ANURE tudi navaja: »Raba končne energije leta 2015 je nižja od indikativnega cilja za leto 2020, in sicer za 8 %. Raba končne energije se zmanjšuje od leta 2010.«. Ključni problem je promet. Letalskega prometa se NEPN sploh ne dotakne oz. ga obravnava. »Letalstvo prispeva nekaj več kot dva odstotka svetovnih izpustov toplogrednih plinov, a imajo ti izpusti še enkrat večji vpliv, saj se njihov učinek na potovalni višini letal močno okrepi.« je zapisal Staš Zgonik⁵. »Predstavniki EU opozarjajo, da se utegnejo brez ukrepanja emisije ogljikovega dioksida zaradi povečanja letalskega prometa do leta 2050 zvišati za kar 300 odstotkov.« pa so zapisali v Večer⁶. Na tem področju bi bilo nujno potrebno sprejeti ukrepe. Prav tako bi bilo potrebno veliko več energije vložiti v reševanje problematike na področju prometa. Tovorni in tranzitni promet na železnice.

NEPN, str. 18: »Vlada Republike Slovenije je 21. 12. 2017 na svoji 161. redni seji sprejela Akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2017 – 2020 (AN URE 2020), ki je prinesel nove ukrepe za spodbujanje

⁵ Licenca za svinjanje, Mladina. 25.1.2019 <https://www.mladina.si/189262/licenca-za-svinjanje/?fbclid=IwAR29RdGAeUds9n4xw2DKSZyPKwYBW6VaOP1CLnc3NQG50KIMh-ikXLD3G9E>

⁶Ryanair med top onesnaževalci. Večer, 3.4.2019 <https://www.vecer.com/ryanair-med-top-onesnazevalci-6686391>

energetske učinkovitosti v stavbah, v gospodinjstvih, v javnem sektorju, v industriji in tudi nove ukrepe za spodbujanje učinkovitega ogrevanja in hlajenja.⁷«.

Pripomba DPRS 6: AN URE 2020 ne upošteva vseh možnosti zmanjšanja rabe energije in učinkovite rabe energije. Za gospodinjske aparate navaja: »Izjema je ocena prihrankov gospodinjstev pri električni energiji, /.../ Namreč pri gospodinjstvih je kot razlika med referenčnim nivojem in projekcijo brez ukrepov izračunan prihranek energije samo za rabo energije za ogrevanje in pripravo sanitarne tople vode, medtem ko za rabo električne energije projekcija brez ukrepov ni bila izračunana, ker je njena priprava časovno zaradi velikega števila aparatov zelo zahtevna.«

Projekcije za gospodinjske aparate so bile že izračunane. Dr. Mihael G. Tomšič v prispevku *Nacionalni energetski program iz razvojne perspektive*, Energetska prihodnost Slovenije, Zbornik referatov in razprav, št. 1/2012, str. 102-110 navaja, da je bilo ugotovljeno, da bi se lahko z izboljšanimi gospodinjstvi aparati veliko prihranilo. V članku je priložena tabela Izboljšana učinkovitost aparatov – INT strategija (Slika 1). Še več prihrankov primarne energije omogočajo stavbe. Rezultati so bili interpretirani tudi na poljuden način v članku *Pri hidroelektrarnah je obnovljiva samo voda*⁸: »Prihranek energije v 800 tisoč gospodinjstvih, kolikor jih je v Sloveniji, bi znašal toliko, kolikor bi je proizvedlo 12 do 13 hidroelektrarn, takšnih kot so predvidene na Muri«.

Izboljšana učinkovitost aparatov – INT strategija

Povprečna poraba 2030/ 200€

		2008	2020	2030	
Pralni stroji	kWh/aparat	260,7	186,6	169,7	65%
Sušilni stroji	kWh/aparat.	575,4	430,7	373,5	64%
Hladilniki	kWh/aparat.	390,9	259,1	178,5	45%
Zamrzovalniki	kWh/aparat.	515,4	286,5	177,3	34%
Pomivalni stroji	kWh/aparat.	279,0	208,9	188,1	67%
Kuhalniki	kWh/aparat.	288,1	350,2	293,7	101%
Pečice	kWh/aparat.	161,4	131,6	123,9	77%

IS: Dolg. e. bilance 2008, Tab. 32

Pri ostalih gospodinjstvih aparatih izboljšave manjše, pri IT niso predpostavljene.

Ukrepi: tehnol. izb., označevanje, osveščanje

Slika 1: Dr. Mihael G. Tomšič, Tabela izboljšanja učinkovitosti aparatov iz prispevka *Nacionalni energetski program iz razvojne perspektive*, Energetska prihodnost Slovenije, Zbornik referatov in razprav, št. 1/2012, str. 102-110.

Andrej Gnezda v poročilu⁹ navaja: »Urad za makroekonomske analize in razvoj (UMAR) je prestrukturiranje podjetij prepoznal kot pomemben ukrep za ohranjanje konkurenčnosti energetske intenzivne industrije: »[Za] zmanjšanje izpostavljenosti višjim stroškom [...] [je] ključnega pomena tehnološko prestrukturiranje podjetij in nadaljnje zniževanje njihove energetske intenzivnosti.«¹⁰. Če država umetno ohranja nizko ceno energije ali onesnaževanja, podjetja ne vidijo potrebe, da bi svoje poslovanje ozelenila in znižala rabo energije ter izpustov. Bonitete podjetjem v Sloveniji so »medvedja usluga«, saj jih ne motivirajo k prestrukturiranju. Da v Sloveniji politik nimamo naravnanih tako, da bi destimulirale energetske intenzivno industrijo, nakazuje tudi skrb vzbujajoč trend, ki kaže, da pri nas proizvodnja v najbolj energetske intenzivni panogi še naprej raste, s tem pa raste tudi poraba energije. Da politike na področju zniževanja rabe energije v industriji v Sloveniji niso vzpodbudne, potrjujejo tudi rezultati ankete, ki že vrsto let preverja stališča managerjev do učinkovite rabe

⁷Akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2017-2020 (AN-URE 2020), december 2017, dostopno prek: http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/an_ure/an_ure_20172020_final.pdf

⁸ Pri hidroelektrarnah je obnovljiva samo voda, Delo. <https://www.delo.si/sobotna/pri-hidroelektrarnah-je-obnovljiva-samo-voda.html>

⁹ Energetske intenzivna industrija v Sloveniji <https://www.umanotera.org/wp-content/uploads/2019/01/Energetske-intenzivna-industrija-v-Sloveniji.pdf>

¹⁰ Poročilo o razvoju 2017

energije. Med podjetji, ki sodelujejo v raziskavi, jih je v letu 2017 imelo le 23 odstotkov sprejeto strategijo ali načrt za varčevanje z električno energijo. Med podjetji, ki so sicer poznala energetskega menedžmenta, pa jih je 52 odstotkov odgovorilo, da ne nameravajo uporabiti te strategije kot ene izmed možnih rešitev¹¹ za zmanjševanje rabe oziroma za bolj učinkovito rabo energije. Slovenija s podeljevanjem posebnih privilegijev energetske intenzivni industriji v obliki nizkih cen električne energije umetno ohranja domnevno konkurenčnejši položaj na mednarodnih trgih, kar pa – vsaj na daljši rok – ne koristi niti sami (energetsko intenzivni) industriji. **Podatki kažejo, da se poraba energije v teh panogah v zadnjih desetih letih ni znižala, UMAR pa opozarja, da je za ohranjanje konkurenčnosti potrebno prestrukturiranje podjetij.** Ob tem ima Slovenija primerjalno zelo velik delež energetske intenzivne industrije v strukturi gospodarstva, večinski delež porabe energije pa je skoncentriran v malem številu podjetij. **Natanko 34 podjetij porabi kar 58 % energije v industriji, zato je dogovor o ukrepih učinkovite rabe energije s temi podjetji nujen in izvedljiv.**«

NEPN, str. 33: »Trajnostna hrana, kjer ključni cilj predstavlja zagotovitev dolgoročno vzdržnih pogojev za razvoj slovenskemu prostoru in podnebnim spremembam prilagojenih sort in kmetijskih vrst preko spodbujanja in vlaganja v tehnologije za trajnostno rastlinsko in življenjsko proizvodnjo.«

Pripomba DPRS 7: Ohranjanje kmetijskih zemljišč je prvi pogoj za zagotavljanje hrane. Nacionalni program varstva okolja do leta 2030 predvideva še dodatno poslabšanje oz. zmanjšanje kmetijskih površin do leta 2030. Ob dejstvu: »Od osamosvojitve smo zabetonirali 100.000 hektarov kmetijskih zemljišč, četrtno vseh površin. Izgubili smo več zemlje kot Nemčija v celotnem času od druge svetovne vojne. Po površini na prebivalca smo, poleg Finske, zadnji v Evropski uniji. V zadnjih desetih letih je propadlo 16.000 malih kmetij – štiri vsak dan – in trend se nadaljuje. Imamo pa največjo površino nakupovalnih središč na prebivalca v Evropski uniji. Posledica je, da uvažamo kar dve tretjini hrane in 85 odstotkov semen. Ali se sploh zavedamo, da je prehranska varnost temelj nacionalne varnosti vsake dežele?«. ¹² Za izgradnjo HE Brežice¹³ smo izgubili skoraj 200 ha kmetijskih zemljišč!. »Celotna površina vodnega telesa akumulacijskega bazena, vključno s površino reke Save znaša cca 317 ha. Od tega kmetijskih zemljišč cca. 195,5 ha.« Okoljsko poročilo tudi navaja, da po površini prevladujejo najboljša kmetijska zemljišča!

V primeru izgradnje HE Mokrice (trenutno poteka tožba, DPRS izpodbija okoljevarstveno soglasje pri Upravnem sodišču) bi akumulacija zasedla 289,88 ha, od tega kmetijskih zemljišč 176,71 ha¹⁴. S tem, da tukaj niso še vštete površine za izravnavo in omilitev vplivov. V primeru HE Hrastje-Mota bi bilo absolutno izgubljenih površin 165 ha zemljišč, od tega cca. 40 ha kmetijskih površin¹⁵. Izravnalni ukrep: zasaditev poplavnega gozda (nadomeščati bo potrebno 435 ha + 52 ha = 487 ha gozdnih habitatnih tipov (91E0* in 91F0)¹⁶, s tem, da so dejanski vplivi 2 x večji¹⁷), prav tako obvodna struga predstavlja dodatnih ha površin.

¹¹ Izzivi učinkovite rabe energije – se jih družbe in institucije zavedajo? https://www.sodo.si/files/5316/monografija-SODO_2017.pdf

¹² Izbruh prehranske krize nas bo šokiral, le datum ni znan. <https://alpeadriagreen.wordpress.com/2017/10/26/izbruh-prehranske-krize-nas-bo-okiral-le-datumi-znan/>

¹³ Poročilo o vplivih na okolje za HE Brežice: Dodatek za varovana območja, Aquarius d.o.o. Ljubljana, 2013.

¹⁴ Poročilo o vplivih na okolje za HE Mokrice, Zvezek 2, HSE, 2015.

¹⁵ OP za DPN HE Hrastje-Mota na Muri, VGB, Oktober 2016.

¹⁶ Preliminarna opredelitev predloga izravnalnih ukrepov za HE Hrastje-Mota na Muri, VGB, Maribor, november 2016.

¹⁷ <http://www.amazon-of-europe.com/si/menu61/news368/>

NEPN, str. 37: »Ukrepi za zmanjševanje emisij TGP«

Pripomba DPRS 8:

- Med ukrepe se vključi tudi **sanacija obstoječih energetskih proizvodnih enot**. Tak primer je veriga HE na reki Dravi. Velik problem predstavlja mulj, ki je strupen, hkrati pa zmanjšuje protipoplavno varnost območja ter zmanjšuje kapaciteto za proizvodnjo električne energije. V zadnjih časih je največ težav s protipoplavno varnostjo prav na reki Dravi, ki je hidroenergetsko popolnoma izkoriščena. Dravskim elektrarnam se naloži, da sanirajo in obnovijo celoten kanal in vsa akumulacijska jezera. Strupeni mulj se odstrani iz struge in akumulacij, vendar ne na način, kot so to izvajali do sedaj, s spiranjem dolvodno. Prav tako predstavlja ta strupeni mulj nevarnost, da prekrije vrtove in kmetijska zemljišča. S spiranjem mulja utrpijo izredno veliko škodo vodni organizmi, med katerimi so najbolj na udaru prav ribe. Prav tako so prisotne težave na Savi in Soči zaradi nabiranja mulja. Potrebno je preveriti splošno stanje obstoječih HE in jih posodobiti oz. sanirati, zlasti kar se tiče odstranjevanja mulja. To bi hidroenergetika morala izvajati že sama po sebi po Direktivi o okoljski škodi, ki določa načelo »škodo plača povzročitelj«.
- **Subvencije za namene pridobivanja električne energije z izrabo vode se namenijo izključno posodobitvam in nadgradnjam obstoječih malih in velikih HE. Nikakor pa ne za novo gradnje.**
- **Pogrešamo ukrepe v prometu, zlasti letalstvu in preusmeritvi tranzitnega in tovornega prometa na železnice. Obdavčenje in podobno.**
- **Pri navedenih ukrepih zlasti pogrešamo za vsak naveden ukrep ocenjeno vrednost k doseganju cilje OVE v končni rabi 27 % do leta 2030 in zmanjšanje emisij TGP za 15 % do leta 2030. Dodati je potrebno nujno vse možne ukrepe, ki lahko prispevajo k doseganju obeh ciljev, ter ukrepe ovrednotiti, kolik delež bodo prispevali k doseganju obeh ciljev. Pripravijo se naj trije scenariji, najmanj, srednje in zelo optimističen. Pripravijo se naj scenariji brez gradnje novih proizvodnih enot OVE, ampak samo ob sprejemu URE in zmanjšanje rabe energije. Preverijo se možnosti mednarodnih projektov, ki jih EU vzpodbuja.**
- **ALARM! Med ukrepi navajate tudi ukrep »Informiranje in ozaveščanje ciljnih javnosti«.** Opozarjamo na problematiko tega ukrepa, ki smo je deležni ves čas in sicer na prikrito oglaševanje:
  - Projekt Modri Jan <http://www.amazon-of-europe.com/si/menu82/news190/>
- **Vključi se ukrepe revitalizacije rek/ vodotokov kot prilagoditev na podnebne spremembe. Območja se razglasi za izključitvena območja, območja kjer HE ne bo možno graditi.**

NEPN str. 41: »z ohranjanjem visoke stopnje biotske raznovrstnosti in kakovosti naravnih vrednot ter s krepitvijo ekosistemskih storitev;«.

Pripomba DPRS 9: V te namene se določi izključitvena območja, območja kjer HE ne bo možno graditi. To so vsaj vsa območja Natura 2000. Uničenih je že 50 % vodotokov. To so še zadnji ostanki rek, ki jih varujemo in so namenjena ohranjanju ugodnega stanja vrst (ohranjanje viabilnih populacij) in habitatnih tipov. Nesprejemljivo je, da bi se žrtvovalo še zadnje ostanke prosto tekočih rek za tako malo količino proizvedene energije. Pri gradnji HE nastane preveč kolateralne škode, ki je pa na žalost osnutek NEPN ne vključuje. Prav tako je zaskrbljujoče, da država tako močno vzpodbuja gradnjo HE ob dejstvu, ki se nam dogaja na Dravskem polju, kjer količina podtalnice zaradi izgradnje verige HE na Dravi pada (zmanjšuje se količinsko stanje)¹⁸, hkrati pa predstavlja vedno večji koncentrat za strupe, saj se je z gradnjo HE zmanjšala tudi samočistilna sposobnost podtalnice. Prav tako so velike težave z muljem¹⁹ in poplavami, ki so posledica HE in kopnenja strug in akumulacij z muljem.

¹⁸Alarm za pitno vodo iz podtalnic na Dravskem polju <https://maribor24.si/lokalno/alarm-za-pitno-vodo-iz-podtalnic-na-dravskem-polju?fbclid=IwAR2WmWRFvQ5qZ11hE4Wx5S1LMPZXTgHNLtiHposTYIR2GwQTmMrm8h7O8VI>

¹⁹ Namesto turističnega bisera največja smrdljiva mlaka v državi <https://www.dnevnik.si/1042781498>

NEPN, str. 42: »Slovenija je z Direktivo o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (v nadaljevanju OVE) prevzela obveznost, da bomo do leta 2020 dosegli 25 % obnovljivih virov v celotni porabi energije. V skladu s tem je Vlada RS julija 2010 sprejela Akcijski načrt za obnovljive vire energije za obdobje 2010–2020 (AN OVE-2010). Leta 2017 je bil pripravljen predlog posodobitve AN OVE, v katerega so bile vključene tudi projekcije proizvodnje in rabe obnovljivih virov do leta 2030 ter indikativni nacionalni cilj na področju OVE do leta 2030 (minimalno 27 %) /.../ V primeru, da se za predvidene velike HE, ki so na območjih Natura 2000, do leta 2030 ne bodo našle izvedbene rešitve brez pomembnega vpliva na Naturo 2000, in posledično HE ne bodo zgrajene, ne bo dosežen cilj AN OVE, niti v letu 2020 niti v letu 2030« (Osnutek AN OVE 2010-2020 (posodobitev 2017), str. 9).«.

Pripomba DPRS 10: Na ANOVE in okoljsko poročilo je vložena tožba s strani DPRS pri Upravnem sodišči RS. Moja Mura, ki je tudi stranka v postopku ANOVE pa do danes ni prejela odgovora s strani vlade RS na pritožbo. V postopku ANOVE so bile nevladne organizacije popolnoma ignorirane. V NEPN se zavaja in ponovno laže, da je naša edina zahteva izbris Mure. Pri ANOVE smo opozorjali na številne nepravilnosti, med drugim tudi na določitev samo dveh scenarijev, v obeh primerih je načrtovana maksimalna izraba rek. **Vsa območja Natura 2000 bi morala biti izključitvena območja, saj varujemo zadnje ostanke rek.** Menimo tudi, da že z učinkovito rabo energije in z zmanjšanjem rabe energije lahko dosežemo 25 % OVE v končni rabi energije. Torej niso ustrezno obravnavane vse alternativne rešitve. Svetujemo, da preberete vse pripombe DPRS, ki smo jih posredovali tekom ANOVE in prav tako tožbo s katero izpodbijamo okoljevarstveno soglasje. Poudarjamo, da ni možno niti omiliti niti izravnati negativnih vplivov HE na biotsko raznovrstnost, kar dokazujejo že izvedene študije na spodnji Savi, primer HE Blanca ... Prav tako ni možno omiliti niti izravnati negativnih vplivov na podtalnico. Svetujemo, da si dobro pogledate primer Drave in da začnete na Dravi z ukrepi za reševanje mulja in podtalnice oz. se naložijo zahteve in ukrepi Dravskim elektrarnam Maribor po direktivi o okoljski škodi »škodo plača povzročitelj«, da sanira območje Dravskega polja.

NEPN, str. 43: »Ker obstaja velika verjetnost, da dokončanja HE Mokrice ne bo mogoče zagotoviti do leta 2020, bo potrebno AN OVE dopolniti z aktivnostmi za pospešitev izvedbe drugih ukrepov AN OVE, ki so bili sicer predvideni za izvedbo v obdobju 2020-2030, prednostno bodo pri tem upoštevani ukrepi v sektorjih daljinsko ogrevanje in industrija, ter drugi stroškovno učinkoviti ukrepi (Osnutek AN OVE 2010-2020 (posodobitev 2017), str. 9).«

Pripomba DPRS 11: HE Mokrice so v tožbi na Upravnem sodišču. Njena gradnja je sploh vprašljiva. Že s tem stavkom, ki ga citiramo iz NEPN, ste navedli alternativo gradnji HE Mokrice. Teh alternativ je ogromno za vse HE. **Zahtevamo, da vse ukrepe za zmanjšanje porabe energije in učinkovite rabe energije zapišete/ ocenite prispevek posameznega ukrepa s številko za doseganje ciljev 25 % OVE v končni rabi energije.** Alternative so našteje že zgoraj v dokumentu. Prav tako v vseh naših pripombah in dopisih na EKS, ANOVE in k ostalim postopkom. Pričakujemo, da jih boste prebrali in upoštevali pri NEPN. **Zahtevamo razglasitev izključitvenih območij, ki so vsa območja Natura 2000. Upoštevat je potrebno vse alternativne rešitve!**

NEPN, str. 45: »Vodna energija omogoča izredno hiter in ekonomsko ugoden odziv na spremembe povpraševanja po električni energiji, zato bo še naprej obdržala vodilno vlogo pri zagotavljanju kakovostnega in zanesljivega obratovanja elektroenergetskega sistema.«

Pripomba DPRS 12: Letna stopnja vrnitve investicije pri HE je manjša od 2%²⁰, kar pomeni, **da je doba vrnitve investicije ca. 50 let in več.** To nikakor ne more biti "ekonomsko ugodno"; še posebej ne v luči padca cen električne energije, ki smo jim bili priča v zadnjih 2 letih, ko je cena za 1 MWh padla iz 55 € na 40 €! Iz letnega poročila HESS (Hidroelektrarne na Spodnji Savi) za leto 2016 je razvidno, da poslujejo takole:

---

²⁰ Letno poročilo HESS za 2016. <http://www.he-ss.si/pdf/letna-porocila/letno-porocilo-hess-2016.pdf>

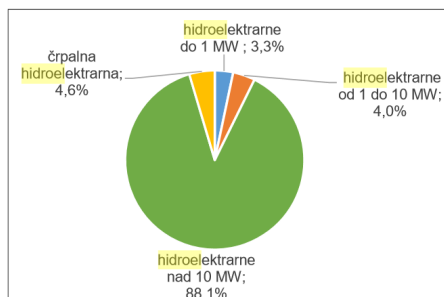
- čisti prihodki od prodaje = 14.394.658 €,
- čisti poslovni izdi 2.508.492 €,
- vrednost zgradb in proizvajalne opreme (že delujoča vrednost) = ca. 207.165.238 €,
- donos na kapital je 0.9 %.

Poleg tega je treba prišteti finančna sredstva, ki bi jih hidroenergetiki morali vlagati v sanacijo nastale škode, zlasti kar se tiče mulja in vpliva na podtalnico. Ponovno pozivamo, da se pripravijo načrti sanacije na Dravskem polju, odvoz mulja na deponije, dvig podtalnice ... torej vso škodo, ki jo trenutno trpi Dravsko polje, zaradi verige HE na Dravi. Enako velja za Savo in Sočo! Torej obvezno se priračuna sredstva za sanacijo škode pri posameznih obstoječih HE! Poleg tega 108. člen Zakona o vodah določa: »Posebna raba vode za oskrbo s pitno vodo ima prednost pred rabo vode za druge namene.«. V vseh energetskih dokumentih se ta določba ignorira.

»Vsa neenergetska infrastruktura ob HE Brežice (akumulacija, pritoki, nasipi, električna napeljava, ceste ...) je ocenjena na 173 milijonov evrov, od tega znašajo stroški Infre 157 milijonov evrov.«²¹ »Država je za svoj del obveznosti državnemu podjetju Infra morala zagotoviti 141 milijona evrov.«²² Torej gradnja HE je zagotovljena iz državnega proračuna. Slovenija v energetskih dokumentih (EKS in ANOVE) načrtuje cca. 20 novih velikih HE in cca 100 malih HE, torej se govori o naložbi 3 milijarde evrov za minimalni prispevek k električni energiji. Prišteti pa je še potrebno finančna sredstva za sanacijo in preprečevanje škode v času obratovanja HE. Nemčija je za omilitev vplivov HE na reko Isar namenila 50 milij. evrov in ukrepi so še danes neuspešni.

Izpostaviti je potrebno tudi dejstvo prispevka energije glede na nastalo škodo oz. škodo, ki jo povzročajo HE tudi v času obratovanja. V Sloveniji (podatki pridobljeni iz različnih poročil) obratuje 21 velikih HE (brez HE Brežice) in cca 500 malih HE, podeljenih pa je cca 600 koncesij za mHE. Vse skupaj proizvedejo cca. 30 % OVE v električni energiji. Na Dravi obratuje 8 HE, ki proizvedejo kar 70 % vse električne energije iz OVE. Torej 12 velikih HE in vse male HE proizvedejo ostalih 30 %.

Načrt upravljanja voda na VO Jadranskega morja

Slika 2-43: Struktura proizvodnje električne energije iz hidroelektrarn v Republiki Sloveniji v letu 2012

Največ električne energije v hidroelektrarnah je bilo proizvedeno na verigi hidroelektrarn na Dravi (70 %) na VO Donave in na verigi hidroelektrarn na Soči (17 %) na VO Jadranskega morja.

V branje priporočamo pripombe DPRS na EKS in ANOVE:

15. 1. 2018

http://www.dprs.si/datoteke/1518347700-DPRS2015050P10EKS_obrazec_io_dec2017.pdf

7. 9. 2018:

<http://www.dprs.si/datoteke/1538554085-DPRS2015050O23DPRSPrilogapripombedrugajavnaobravnavana.pdf>

15. 9. 2017:

<http://www.dprs.si/datoteke/1505996133-DPRS201701301ANOVE.pdf>

2. 3. 2018

<http://www.dprs.si/sl/130-eks-in-anove-nesprejemljiva.html>

²¹ <https://www.delo.si/novice/slovenija/he-brevice-nadaljujeta-se-gradnja-in-iskanje-milijonov.html>

²² <https://www.delo.si/novice/slovenija/zagon-elektrarne-ki-je-nastajala-dolgo-desetletje.html>

NEPN, str. 46: Tabela: Pregled obstoječih politik in ukrepov.

Pripomba DPRS 13: Dodajo se ukrepi za sanacijo škode obstoječih HE, nadgradnja in posodobitev obstoječih HE, s poudarkom na odstranjevanju mulja na zakonit in ne uničevalen način, ter reševanje podtalnice na Dravi in Savi, za kar so odgovorne HE. Mednarodno reševanje problematike HE, zaradi spuščanja mulja iz avstrijskih HE in posledično poplavne ogroženosti prebivalcev ob reki Dravi. Prav tako so težave na Muri, zaradi HE v Avstriji, ki nam spuščajo strupen mulj, na terenu so zaznana močna nihanja vodne gladine in pomanjkanje proda. Slovenija bi v tem primeru morala odločno nastopiti in zahtevati od Avstrije, da po principu »škodo plača povzročitelj« sanira oz. preprečuje nastajanja škode in se zahteva dovoz proda pod zadnjo HE pregrado v Avstriji, preneha s spiranjem mulja in nihanjem gladine vode. Vsi ti negativni dejavniki imajo tudi močan vpliv na ribje vrste in populacije, ki izginjajo ali so v močnem upadu. Nadgradnja in posodobitev malih in velikih HE. Subvencije naj se namenijo izključno za posodobitev energetskih proizvodnih enot.

NEPN, str. 48: »okrepljeni rabi instrumentov presoje vplivov na okolje«.

Pripomba DPRS 14: Zagotovi se finančni sklad za nevladne organizacije in civilne iniciative, da lahko naročijo neodvisne študije. Trenutno je stanje v Sloveniji alarmantno. Izdelovalci okoljskih poročil in študij, ki so naročene s strani investorjev, ne pripravljajo strokovnih in neodvisnih poročil, kar je alarmantno!

NEPN, str. 49: »priprava in izvedba komunikacijskih kampanj ter delo z mediji«.

Pripomba DPRS 15: Nujno vključiti stroko s področja biologije oz. ekosistemov. Alarmantno je, da se za namene umeščanja HE na reke producira revija Modri Jan, ki prikrito in lažno oglašuje vplive HE na ekosisteme in okolje²³. Prav tako je zaskrbljujoče zavajanje javnosti preko medijev. Energetiki nikoli ne povedo dejanskih vplivov gradnje HE. HE promovirajo izključno v pozitivni luči.

NEPN, str. 52: Tabela: Ukrepi ANURE 2020

Pripomba DPRS 16: K ukrepom se doda ocenjena vrednost k doseganju ciljev EU 25 % OVE v končni energiji in zmanjšanje za 15 % TGP. V nasprotnem primeru ukrepi niso merljivi in se ne more oceniti prispevek k doseganju ciljev.

NEPN, str. 69: »Gospodarska rast«

Pripomba DPRS 17: Zapostavljeno je področje turizem za katerega ima Slovenija izredno velik potencial. »Turizem v Sloveniji predstavlja veliko priložnost. Skupaj s posrednimi učinki je turizem v Sloveniji v letu 2014 prispeval 13 odstotkov celotnega BDP. S 40% izvoza je največji izvoznik storitev ter zagotavlja 13 odstotkov vseh delovnih mest (103.500)-neposredno in posredno povezanih s turizmom (WTTC, 2015 & BS, 2015).«²⁴ Izvedena je bila tudi raziskava, ki ugotavlja da turisti iz tujine se za počitnice v Sloveniji odločajo predvsem zaradi njenih naravnih lepot, ugotavljajo statistiki. Prav tako se jim zdi naša država privlačna, ker ponuja možnosti za počitek in sprostitve ter osebno varnost med bivanjem.²⁵ Turizem je panoga, ki ni utrpela resnih negativnih vplivov recesije²⁶. »Kljub zmanjšanju gospodarske rasti v Italiji pa je med državama še veliko priložnosti za sodelovanje;

²³ <http://www.dprs.si/sl/62-stop-prikritemu-oglaševanju-revija-modri-jan.html>

²⁴ https://www.slovenia.info/uploads/dokumenti/raziskave/turizem_v_sloveniji_2015_koncni_slo.pdf

²⁵ <https://dnevnik.si/1042341064>

²⁶ <https://www.delo.si/novice/slovenija/ne-recesija-v-turizmu.html>

če je v nekaterih sektorjih padec, je v drugih več priložnosti, je prepričanje izrazil Di Anselmo: »Turizem je lani ogromno zrasel, za 25 odstotkov glede na leto prej. /.../ Zato je turizem priložnost za sinergije in da ublažimo težave iz drugih sektorjev. Če bomo pametni, inovativni, kreativni in pogledali, kakšne prednosti lahko prinese storitveni sektor, bo odlično.«²⁷

Reka Mura je turistična destinacija, ki vsako leto beleži več turistov. Reka Mura je območje Natura 2000, lani pa je bila razglašena za biosferno območje pod okriljem UNESCO. Elica Horvat, direktorica Zavoda za turizem in kulturo Beltinci: »Delovanje zavoda je usmerjeno v ohranjanje in povezovanje naravnih in kulturnih potencialov za razvoj turizma. Po podatkih SURS-a kar 76,8 % tujih turistov meni, da jim je neokrnjena narava zelo pomembna pri izbiri destinacije. Izrabo energij reke Mure zato vidimo v trajnostno naravnem razvoju turizma, ki bo zaradi velikih multiplikacijskih učinkov pozitivno vplival tudi na druge dejavnosti, hkrati pa trajnostnega razvoja ni možno uresničevati ob predpostavki, da bo uresničen projekt Dravskih elektrarn in zgrajene hidroelektrarne na Muri.«. Na otoku Ljubezni v Ižakovcih beležijo vsako leto več obiskovalcev. Ob vseh naštetih dejstvih je nesprejemljivo, da se izvaja pritisk z energetskimi objekti na okolje, naravo in lokalno prebivalstvo.

NEPN, str. 85: »V okviru postopka celovite presoje vplivov na okolje za posodobitev AN OVE 2017 trenutno poteka pritožbeni postopek zoper načrte, da bi Slovenija na dolgi rok energetsko izkoriščala reko Muro. V kolikor bodo nevladne okoljske organizacije v pritožbenih postopkih uspešne, reka Mura več ne bo predstavljala vira, ki bi ga lahko Slovenija uporablja za doseg ciljev OVE do 2030.«

Pripomba DPRS 18: Opozarjamo, da spet zavajate in navajate neresnice. Ne gre samo za izključitev reke Mure iz energetske izrabe, ampak tudi vse ostalih rek. Že od leta 2015 zahtevamo razglasitev izključitvenih območij, ki so vsaj vsa območja Natura 2000. Poleg tega tožba vključuje še druge očitke.

NEPN ne upošteva, da je reka Mura tako kot Sava zapisana v koalicijski sporazum, kjer je zaveza, da se reko Muro zaščiti, pri tem pa se HE ne bo gradilo!!! Na str. 87 zapišete, da je Sava v koalicijskem sporazumu določena za energetsko izkoriščanje. Pri Muri pa zamolčite zavezo iz koalicijskega sporazuma!!! Prav tako ste v dokument NEPN ponovno vključili vseh 8 HE na Muri!!! Očitno niste prebrali okoljskega poročila za ANOVE, je pa dejstvo, da vsa zavajanja in laži s strani države in pripraviljavcev teh dokumentov (tudi NEPN) skupaj z energetiki ignorirate vsa dejstva in delujete izključno v interesu energetskih lobijev, kar je neetično in neokusno in NI v interesu državljanov Republike Slovenije!

NEPN, str. 86: »... Natura 2000, kar v Sloveniji pomeni 37 % ozemlja...«

Pripomba DPRS 19: Ponovno opozarjamo na zavajanje!!! **Izračunajte delež območij Natura 2000, ki pokrivajo vodotoke!!! Ločeno za velike in male reke oz. glede na načrtovano energetsko izrabo. Kakšen delež Natura 2000 predstavljajo velike reke od 37 % površine in kakšen delež mali vodotoki od 37 %!**

NEPN, str. 88: »V kolikor bo za te HE vpliv na naravo v okoljskem poročilu v okviru priprave DPN ocenjen kot bistven, bo treba v postopku nadaljnje priprave DPN izvesti postopek prevlade javnega interesa varovanja podnebja/rabe OVE nad javnim interesom varovanja narave, kar pa v Sloveniji v preteklosti še ni bilo storjeno, zaradi česar ni mogoče napovedati trajanja postopkov in končnega rezultata (Ministrstvo za infrastrukturo, 2018).«

---

²⁷ <https://www.delo.si/gospodarstvo/novice/turizem-lahko-nadomesti-zmanjsanje-ostalih-panog-149446.html>

Pripomba DPRS 20: Vsi projekti gradnje HE imajo na naravo in okolje bistven oz. uničujoč vpliv. Prof. dr. Mihael J. Toman je v oddaji Studio city (1.4.2019)²⁸ jasno povedal, da je stroka že na globalni ravni jasno povedala, da so HE uničujoči za ekosisteme in da HE niso več vprašanje stroke, ampak samo politike. Dejstvo pa je, da je politika dolžna spoštovati zakonodajo! Žal pa zaznavamo izjemno velike pritiske energetske lobije na državni aparat in politike, kar je alarmantno!!!

NEPN, str. 97: »Če opazujemo samo fizične razmere, je Slovenija neto izvoznik. Ker pa med domače vire lahko štejeemo samo polovico električne energije proizvedene iz NEK, je Slovenija dejansko neto uvoznik.«

Pripomba DPRS 21: S tem argumentom se ne moremo strinjati, da je polovica električne energije iz NEK v lasti Hrvaške, saj je pa proizvedena v Sloveniji!!! Precej elektrike tudi izvozimo v druge države, pa je ne dajemo v bilanco na isto postavko kot NEK. Vsa proizvedena energija v Sloveniji se mora šteti v energetske bilanco Slovenije ne glede na lastništvo. Lastništvo NEK nima nobene veze! Ali v Sloveniji ne proizvajamo avtomobilov, ker je lastnik Revoza tuja korporacija? Torej vsa proizvodnja iz Revoza ne bi smela biti niti v trgovinski niti plačilni bilanci RS!?! Razen če bi odšteli tistih nekaj avtomobilov, ki se prodajo v Sloveniji? Upoštevati pa je potrebno tudi dejstvo, da se ves čas govori tudi o možnosti prodaje energetike v Sloveniji. Torej ta izjava v NEPN ne drži vode. Poleg tega EU podpira mednarodne projekte!, v ANOVE pa je zapisano, da Slovenija mednarodnih projektov ne podpira.

Zelo smo zgroženi in razočarani nad slabo pripravljenim dokumentom NEPN. Veliko je v dokumentu zavajanj in laži, ki se vlečejo že ves čas skozi vse postopke EKS, ANOVE, PVO za HE Mokrice, DPN za HE Hrastje-Mota in drugimi energetskimi postopki. Pričakujemo, da bo vsaj ta dokument pripravljen v skladu z zakonodajo in resnim načrtovanjem in usmeritvami RS.

Zahtevamo tudi odgovore na naslednja vprašanja:

1. Ocenitev okoljske škode zaradi HE v Sloveniji po posameznih rekah.
2. Načrt sanacije obstoječih malih in velikih HE.
3. Oceno stanja obstoječih hidroenergetskih objektov in načrte za posodobitev obstoječih HE, ter finančna ocena.
4. Kako bo država urejala mednarodne težave zaradi gorvodnih avstrijskih HE?
5. Kako se bo reševalo podtalnico na območju reke Drave in na Savi, kjer je prav tako začela upadati – vse je posledica HE?
6. Kako bo RS sanirala mulj? Finančna ocena, določitev deponij in postopkov za razstrupljanje mulja. Naj opozorimo še enkrat na direktivo o okoljski škodi »škodo plača povzročitelj«.

---

²⁸ https://4d.rtvslo.si/arhiv/studio-city/174605933?fbclid=IwAR1uJsr5CELbd7B8xU_UNVlxU2V-92jToPAERQvY90dPAWIES-d4HWBTkiA

Zahtevamo resnejši pristop k uresničevanju NEGAWATT-ov.

Tako kot predvideva zakonodaja, najprej zmanjšanje porabe energije in učinkovita raba energije!!!, šele na to nove proizvodne enote, saj je planet Zemlja omejen in je nesprejemljivo, da se ves čas govori samo o večji porabi in večjih potrebah. Smo zagovorniki NEGAWATT-ov. Priporočamo, da se preveri primere po svetu, npr. Kalifornija, ki se je za tako pot odločila že v letih 1973 - 1974 in ima zato povprečno rabo električne energije na prebivalca le 50% povprečja ZDA. »Po naftnem šoku v letih 1973 in 1974 je Kalifornija začela uveljavljati najvišje standarde energetske učinkovitosti v ZDA za stavbe in naprave, kot so hladilniki, klimatske naprave. Končni rezultat: poraba elektrike na prebivalca se v Kaliforniji zadnjih tridesetih letih (od 1975 do 2005; op. avt.) skoraj ni povečala, čeprav se je gospodarstvo države močno povečalo. Poraba elektrike na prebivalca v preostanku ZDA je po podatkih študije NRDC v istem obdobju zrasla za 50 %. Če bi poraba energije v Kaliforniji rasla z isto hitrostjo kot v preostanku države (ZDA - op.), potrebovali nove elektrarne, ki bi proizvedle dodatnih 25.000 MW moči (!) - kar je približno petdeset velikih 500 - megawatnih elektrarn.« /.../ »Prodajanje energetske učinkovitosti mora elektro podjetjem prinesiti dobiček, ne izgube!«²⁹

Opozorimo naj tudi, da je za vsako HE potreben postopek prevlade drugega javnega interesa nad javnim interesom ohranjanja narave po 6.4 členu Direktive o habitatih in postopek uveljavljanje izjeme po 4.7 členu okvirne vodne direktive. Vse HE, ki so bile v Sloveniji zgrajene od leta 2004 naprej, niso imele izvedenega postopka po 4.7 členu OVD.

DPRS v okviru kampanje Rešimo Muro! tudi zahtevamo, da se zaključi več kot 30 let dolga bitka za reko Muro! Zahteve:

1. **da se izpolni zavezo iz koalicijskega sporazuma:** "Zaščitili bomo reko Muro, pri čemer hidroelektrarn na tej reki ne bomo gradili." Reko Muro se zaščiti trajno v mandatu te vlade in ne samo preloži problem v mandat drugega ministra oz. Vlade.
2. da se **zaveza iz koalicijskega sporazuma zapiše v Energetski koncept Slovenije (EKS)**, ki omogoča maksimalno izrabo rek v energetske namene. V EKS naj se Muro opredeli kot izključitveno območje, območje, v katerem HE ne bo možno graditi.
3. da se **energetsko izrabo reke Mure izbriše iz Akcijskega načrta za obnovljive vire energije do leta 2020 (2030)** (ANOVE).
4. da se **energetsko izrabo reke Mure izbriše iz Nacionalnega energetskega in podnebne načrta do 2030 (2040)**.
5. da se razveljavi oziroma **odvzame trajno Uredbo o koncesiji za rabo vode za proizvodnjo električne energije na delu vodnega telesa reke Mure od Sladkega Vrha do Veržeja**, ki predvideva gradnjo 8 HE na Muri.
6. da se z **negativno odločbo trajno zaustavi postopek CPVO za DPN za HE Hrastje – Mota, brez možnosti prevlade drugega javnega interesa nad javnim interesom ohranjanja narave in voda**.
7. da investitorju **preprečite začetek postopka za DPN za HE Ceršak**, ki ga je investitor napovedal v začetku leta 2019.
8. da se **Muro zaščiti z aktom**, v katerem bo zapisano, da gradnja HE na Muri ni možna. Namreč Regionalni razvojni program Pomurja za obdobje 2014-2020 predvideva razglasitev krajinskega parka Mura, ki bi

²⁹ Thomas L. Friedman; Vroč, raven in nagneten svet - zakaj porebujemo zeleno revolucijo, 2008; stran 288.

prinesel tudi zakonsko zaščito Mure in s tem bi reko Muro trajno zaščitili. Trenutno Mura ni zaščiten, ampak samo varovana z območjem Natura 2000.

Pričakujemo resen, strokoven in objektivni pristop k pripravi dokumenta z najnovejšimi pristopi in pogledi za reševanje energetske problematike.

Lep pozdrav!

Andreja Slameršek
predsednica

Poslujemo brez žiga.

V vednost:

- Muzej norosti Trate, dr. Sonja Bežjak, vodja, sonja.bezjak@gmail.com
- Zveza društev Moja Mura, Samo Tuš, predsednik, zd.mojamura@gmail.com